NORAKSTS
Lieta Nr.A42722008
A6211-09/43

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2009.gada 11.februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis G.Ploriņš,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.P.* pieteikuma par Veselības inspekcijas 2008.gada 13.maija lēmuma Nr.1/5/5-1/3673 atcelšanu un morālā kaitējuma Ls 20 000 apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 16.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.P.* (turpmāk arī pieteicējs) pieteikums par Veselības inspekcijas (turpmāk arī Inspekcija vai atbildētājs) 2008.gada 13.maija lēmuma Nr.1/5/5-1/3673 (turpmāk – Lēmums) atcelšanu un morālā kaitējuma Ls 20 000 apmērā atlīdzināšanu.

Ar 2008.gada 22.oktobra Administratīvās rajona tiesas tiesneses lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

[2] No lietas materiāliem konstatējams sekojošais:

[2.1] 2008.gada 20.februārī Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļā saņemts pieteicēja iesniegums ar lūgumu izvērtēt viņa medicīniskās aprūpes kvalitāti. Lūgumā norādīts, ka pieteicējam atrodoties Rēzeknes pilsētas un rajona policijas pārvaldes (turpmāk – Policijas pārvaldes) īslaicīgās aizturēšanas vietā, 2008.gada 7.februārī, sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Pēc apskates un palīdzības sniegšanas, ārsts esot paskaidrojis, ka ierakstīšot medicīniskajā dokumentācijā, lai pēc atgriešanās cietumā pieteicējam tiktu veikta veselības stāvokļa izvērtēšana, bet Daugavpils cietumā tā neesot veikta. Šajā sakarā uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā Nr.P-610/36-6-234.

[2.2] Laika periodā no 2008.gada 20.februāra līdz 2008.gada 7.aprīlim, Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļas 3.ekspertu daļas vadītāja *I.L.* un 3.ekspertu daļas vecākais eksperts *A.S.* veica ekspertīzi un 2008.gada 7.aprīlī sastādīja atzinumu Nr.P-610/36-6-234 par pacienta *I.P.* medicīnisko aprūpi (turpmāk – Atzinums). Atzinumā secināts, ka pieteicēja medicīniskajā aprūpē pārkāpumi nav pieļauti. Ņemot vērā atzinumā secināto, Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja 2008.gada 7.aprīlī ar lēmumu Nr.P-610/36-6-234 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) izbeidza lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā.

[2.3] 2008.gada 24.aprīlī Inspekcijā saņemta pieteicēja sūdzība par Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu.

[2.4] Atbildētājs ar Lēmumu atstājis negrozītu Sākotnējo lēmumu.

[3] Uzskatot atbildētāja Lēmumu par nepamatotu, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Savā pieteikumā pieteicējs nepiekrīt Lēmumam un norāda turpmāk minētos argumentus:

[3.1] 2008.gada 7.februārī atrodoties Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietā pieteicēja veselības stāvoklis būtiski pasliktinājies. Rezultātā tika izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Savā slēdzienā medicīnas darbinieki atzīmēja, ka ierodoties Daugavpils cietumā, ārstiem nepieciešams veikt pieteicēja veselības apskati un vajadzības gadījumā arī ārstēšanu, ko apliecina Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu karte Nr.42-1923, izraksts no ambulatorā pacienta kartes, 2008.gada 26.februāra izraksts no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas Medicīniskās apskates žurnāla. Tomēr, ierodoties Daugavpils cietumā, pieteicēja medicīnisko apskati ārsti nav veikuši vispār.

[3.2] Veselības inspekcija savā atbildē norāda, ka pieteicējam pašam bija jāgriežas ar rakstisku iesniegumu pie Daugavpils cietuma mediķiem, kas pats par sevi ir nepareizs apgalvojums.

Etapējot pieteicēju uz Rēzekni, konvojam tika nodota viņa personīgā lieta, kurā atrodas ārstu izziņas par pieteicēja veselības stāvokli. Tādējādi, pirms etapēšanas atpakaļ no Policijas pārvaldes uz Daugavpils cietumu, no Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu kartes Nr.42-1923, kā arī no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas Medicīniskās apskates žurnāla, vajadzēja izdarīt izrakstus un pievienot tos personīgajai lietai – informācijai Daugavpils cietuma ārstiem. Taču nekas no tā visa netika izdarīts.

[3.3] 2006.gada 30.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.423, II.sadaļas 11.punkts nosaka, ka brīvības atņemšanas vietas pieņemšanas nodaļā tiek veikta notiesātā medicīniskā apskate un sanitārā apstrāde. Ierodoties Daugavpils cietumā pieteicējs nav saņēmis medicīniskās palīdzības minimumu, līdz ar ko aizskartas viņa cilvēka pamattiesības un apdraudēta viņa veselība.

[3.4] Ārstniecība likuma 20.pants nosaka, ka pacientam ir tiesības viņam saprotamā veidā saņemt no ārsta informāciju par slimības diagnozi, izmeklēšanas un ārstēšanas plānu, kā arī par citām ārstēšanas metodēm un prognozi. Šī paša likuma 22.pants nosaka, ka pacientam ir tiesības saņemt sniegtās veselības aprūpes kvalitātes novērtējumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ievērojot Ārstniecības likuma 20. un 22.pantos noteikto ir skaidri redzams, ka etapējot pieteicēju uz Daugavpils cietumu, medicīniskais personāls rupjā veidā pārkāpa un aizskāra viņa pamattiesības.

[3.5] Civillikuma 1635.pants nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, t.i. katra par sevi neatļauta darbība, dod tam, kam tā kaitējusi, tiesību prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Civillikuma 1639.pantā noteikts, ka tiesību aizskārums uzliek atbildību tam, kas pieļauj to tādos apstākļos, kuri pēc viņa personiskajām attiecībām pret aizskārēju, dod

viņam kā vienam no vecākiem vai saimniekam iespēju un tātad arī uzliek pienākumu aizkavēt tādu aizskārumu. Taču konkrētajā gadījumā Veselības inspekcija ne tikai neaizkavēja augstāk minētos pieteicēja cilvēktiesību aizskārējus, bet ar savu lēmumu un prettiesisko rīcību turpina apdraudēt viņa veselību.

Civillikuma 1779.pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Ievērojot minēto tiesību normu regulējumu un pamatojoties uz Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3., 6.panta pirmo daļu, to kopsakarā ar 13.pantu, kā arī 2006.gada 30.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.423, II.sadaļas 11.punktā noteikto secināms, ka medicīnas pārbaudes raksturs (brīvības atņemšanas iestādē) ietver sevī pienākumu apskatīt un sanitāri apstrādāt katru ieslodzīto bez izņēmuma. Tādējādi, pieteicējam atgriežoties Daugavpils cietumā nebija vajadzības pašam rakstīt iesniegumu par medicīnisko apskati.

[3.6] Ārstniecības likuma 17.panta 1.punkts nosaka to, ka valsts garantētais medicīniskās palīdzības apjoms Ministru kabineta noteiktajā kārtībā tiek sniegts Latvijas pilsoņiem, nepilsoņiem, ārvalstniekiem un bezvalstniekiem, kuru pasē ir personas kods un kuri reģistrēti iedzīvotāju reģistrā, kā arī aizturētajām, apcietinātajām un ar brīvības atņemšanu notiesātajām personām. No minētā secināms, ka laika posmā, kad pieteicējam bija nepieciešama medicīniskā apskate un ārstēšana, ar Daugavpils cietuma mediķu prettiesisku rīcību viņam tā tika liegta. Nesniedzot medicīnisko palīdzību pieteicējam ir nodarīts būtisks cilvēktiesību aizskārums, kā arī Satversmes 111.panta pārkāpums, proti nav aizsargāta pieteicēja veselība un sniegta medicīniskā palīdzība.

[3.7] Konkrētajā situācijā, sūdzībā norādītā kompensācijas summa Ls 20 000 apmērā par pieteicējam nodarīto morālo kaitējumu ir pamatota. Dotā kompensācijas summa ir par morālo kaitējumu augstāk minēto darbību un bezdarbību rezultātā apdraudot pieteicēja veselību. Šajā summā ietverts arī pieteicēja laika patēriņš no 2008.gada 8.februāra līdz 2008.gada 12.jūnijam, kad savu tiesību aizstāvībai nācies izmantot 1200 stundas, kas pielīdzināmas juridisko pakalpojumu sniegšanai.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 6.novembrī saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi *(lietas 44.lapa)*. Savos rakstveida paskaidrojumos tiesai atbildētājs paskaidro, ka pieteikumu neatzīst pilnībā un uzskata par nepamatotu tālāk minēto apsvērumu dēļ:

[4.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī APL) 81.panta pirmo daļu, izskatot lietu atkārtoti pēc būtības, secināts, ka Sākotnējais lēmums ir sastādīts pamatoti un likumīgi, izvērtējot administratīvā procesa principus un lietderības apsvērumus tā pieņemšanai saskaņā ar APL 65. un 66.pantu, tāpēc nav tiesiska pamata to atcelt. Tādēļ ar Inspekcijas vadītāja *E.H.* 2008.gada 13.maija lēmumu Nr.1/5/5-1/3673 par apstrīdēto administratīvo aktu pieteicēja sūdzība noraidīta kā nepamatota, bet Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[4.2] Pieņemot Lēmumu ir ievērotas materiālās un procesuālās tiesību normas, kā arī administratīvā procesa principi, pilnīgi noskaidroti un pareizi izvērtēti lietas faktiskie apstākļi. Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[4.3] Attiecībā uz pieteikumā minētajiem argumentiem atbildētājs norāda, ka tas tiesiski, savu pilnvaru ietvaros, ievērojot Administratīvā procesa likumā nostiprinātos principus, atbilstoši APL 81.pantā ietvertajam regulējumam, atkārtoti izskatīja lietu pēc būtības kopumā, pārbaudot lietderības apsvērumus, kā arī veicot pārējās nepieciešamās darbības lietas objektīvai izvērtēšanai (šo argumentu pamatojums izklāstīts Lēmuma [1]-[8] punktos), līdz ar ko atkārtoti atbildētājs savā paskaidrojumā neanalizē faktus un argumentus, kas apstiprina Lēmuma tiesiskumu.

[4.4] Attiecībā par pieteicēja prasījumu atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu, ko pieteicējs novērtējis Ls 20 000 (divdesmit tūkstoši lati) apmērā atbildētājs norāda sekojošo. APL 92.pants noteic, ka ikviens var prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu (turpmāk zaudējumu atlīdzinājums), kas nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Šī likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumus var nodarīt ar darbību izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

No minētā secināms, ka zaudējumu (arī morālā kaitējuma) atlīdzinājuma priekšnoteikums ir iestādes prettiesisks akts, prettiesiska faktiska rīcība vai prettiesiska bezdarbība. Tā kā Lēmums ir tiesisks, zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums šajā lietā nepastāv.

[5] Pieteicējs ir piekritis administratīvās lietas izskatīšanai rakstveida procesā *(lietas 42.lapa)*. Līdz ar to atbilstoši Administratīvā procesa likuma 114.pantam lieta izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku lietā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums par Lēmuma atcelšanu ir noraidāms.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.pantu, administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Tiesa administratīvajā procesā noskaidro, vai administratīvais akts un iestādes faktiskā rīcība atbilst APL noteikumiem un citām tiesību normām.

[8] No lietas materiāliem tiesa konstatē sekojošus lietas apstākļus:

[8.1] 2008.gada 20.februārī Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļā saņemts pieteicēja iesniegums ar lūgumu izvērtēt viņa medicīniskās aprūpes kvalitāti. Lūgumā norādīts, ka pieteicējam atrodoties Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietā, 2008.gada 7.februārī, sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Pēc apskates un palīdzības sniegšanas, ārsts esot paskaidrojis, ka ierakstīšot medicīniskajā dokumentācijā, lai pēc atgriešanās cietumā pieteicējam tiktu veikta veselības stāvokļa izvērtēšana, bet Daugavpils cietumā tā neesot veikta. Šajā sakarā uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā Nr.P-610/36-6-234 *(lietas 62.lapa)*.

[8.2] Laika periodā no 2008.gada 20.februāra līdz 2008.gada 7.aprīlim, Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļas 3.ekspertu daļas vadītāja *I.L.* un 3.ekspertu daļas vecākais eksperts *A.S.* veica ekspertīzi un 2008.gada 7.aprīlī sastādīja Atzinumu. Tajā secināts, ka pieteicēja medicīniskajā aprūpē pārkāpumi nav pieļauti *(lietas 55. – 58.lapa)*.

Ņemot vērā atzinumā secināto, Inspekcijas veselības aprūpes kontroles nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja 2008.gada 7.aprīlī ar Sākotnējo lēmumu izbeidza lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā *(lietas 54.lapa)*.

[8.3] 2008.gada 24.aprīlī Inspekcijā saņemta pieteicēja sūdzība par Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu. Sūdzībā norādīts, ka ārstu pienākumos ietilpa nekavējoties lemt jautājumu par rekomendēto plānveida veselības apskati līdz ar pieteicēja ierašanos Daugavpils cietumā, bet tas netika veikts. Tādējādi būtiski apdraudot pieteicēja dzīvību *(lietas 52.lapa)*.

[8.4] Atbildētājs ar Lēmumu atstājis negrozītu Sākotnējo lēmumu *(lietas 47. – 51.lapa)*.

[9] Tiesa konstatē, ka pieteicējs pārsūdzējis Lēmumu, ar kuru saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 239.panta 1.punktu, 285.pantu un 286.panta pirmās daļas 1.punktu Sākotnējais lēmums par administratīvās lietas izbeigšanu lietā Nr.P-610/36-6-234 atstāts negrozīts, bet pieteicēja sūdzība noraidīta. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Atzinumu par pieteicējam sniegto medicīnisko aprūpi.

Tas nozīmē, ka pārsūdzētais Lēmums ir administratīvais akts administratīvā pārkāpuma lietā. Tiesa atzīst, ka konkrētajā lietā administratīvais akts, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81.panta piektajai daļai, savu galīgo noformējumu ieguvis ar atbildētāja Lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu, tādēļ tiesai ir jāizvērtē minētā administratīvā akta tiesiskums.

[10] Tiesa, pārbaudot, vai atbildētājs, pieņemot Lēmumu, ir ievērojis procesuālos un formālos priekšnoteikumus, secina sekojošo:

[10.1] LAPK 238.[1] pants noteic, ka saņemot pieteikumu vai citus materiālus par administratīvo pārkāpumu, šā kodeksa 247.pantā minētajām personām diennakts laikā jāsastāda administratīvā pārkāpuma protokols vai jāpieņem viens no šādiem lēmumiem: 1) par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā; 2) par atteikšanos uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā; 3) par materiālu nosūtīšanu pēc piekritības; 4) par materiālu nosūtīšanu pašvaldības administratīvajai komisijai jautājuma izlemšanai par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu, ja

pārkāpumu izdarījis nepilngadīgais vecumā no 11 līdz 14 gadiem. Izņēmuma gadījumā šādu lēmumu var pieņemt desmit dienu laikā. Lēmumu var noformēt kā atsevišķu dokumentu vai rezolūciju.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka saņemot pieteicēja sūdzību, 2008.gada 20.februārī, Inspekcija lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā uzsāka ar lēmumu rezolūcijas veidā 2008.gada 21.februārī *(lietas 62.lapa)*. Tādējādi, ievērojot LAPK 238.[1] pantā noteikto tiesisko regulējumu.

[10.2] Pārbaudot to, vai atbildētājs ir ievērojis Administratīvā procesa likuma 62.pantā nostiprināto administratīvā procesa dalībnieka uzklausīšanas pienākumu, tiesa secina, ka šis pienākums ir izpildīts. Tiesas ieskatā uzklausīšanas pienākums izpaužas ne tikai kā administratīvā procesa dalībnieka iztaujāšana un īpašas iespējas došana sniegt paskaidrojumus lietā, bet arī kā to argumentu, kas ir ietverti iesniegumā, pārbaudīšana un izvērtēšana. Minētais, tiesas ieskatā, īpaši attiecas uz gadījumiem, kad administratīvo procesu iestādē uzsāk privātpersona, jo iesniegumā jau tiek minēti tie apsvērumi, kādēļ persona vērsusies iestādē un ko tā vēlas panākt. Tiesas ieskatā visiem būtiskajiem argumentiem būtu jābūt šādā iesniegumā, pretējā gadījumā nebūtu pamata vērsties iestādē ar lūgumu par iesniedzējam labvēlīga administratīvā akta izdošanu vai labvēlīgas faktiskās rīcības veikšanu. Līdz ar to, iestādei, kurā tiek iesniegts šāds iesniegums, ir jāizvērtē šie argumenti un jādod tiem savs vērtējums.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs ierosinājis administratīvo procesu iestādē atbilstoši Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktam, 2008.gada 20.februārī iesniedzot iesniegumu (sūdzību) Inspekcijai, ar lūgumu izvērtēt, vai attiecībā pret pieteicēju nav pārkāptas Ārstniecības likuma normas, cilvēktiesības un citas tiesību normas.

Atbildētājs, pieņemot Lēmumu, ir vērtējis pieteicējam sniegtās medicīniskās aprūpes kvalitāti un tās atbilstību tiesību normām, tāpat arī izvērtējis pieteicēja sūdzībā norādītos argumentus.

[11.3] Konkrētajā gadījumā atbildētājs, pieņemot Lēmumu ir saņēmis Pieteicēja medicīnisko dokumentāciju, proti, Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukuma karti Nr.42-1923, izrakstu no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas medicīniskās apskates žurnāla *(lietas 64.lapa)*, Daugavpils cietuma medicīnas daļas ārsta *V.T.* paskaidrojumu *(lietas 66.lapa)*, Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības feldšeres *S.S.* paskaidrojumu *(lietas 65.lapa)* un Policijas pārvaldes priekšnieka *V.Č.* informatīvo vēstuli *(lietas 64.lapa)*. Minētā dokumentācija Lēmumā analizēta un vērtēta kopsakarā ar pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem un pārējo pieteicēja medicīnisko dokumentāciju.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs, pieņemot Lēmumu, ir atsaucies uz pieteicēja iebildumiem par apstrīdēto administratīvo aktu, tāpat arī atbildējis uz pieteicēja izteiktajiem argumentiem un apsvērumiem, kas ir objektīvi, taisnīgi un vērsti uz tiesiska lēmuma panākšanu. Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētājs ir ievērojis pieteicēja uzklausīšanas pienākumu, kā arī Administratīvā procesa likuma 81.panta ceturtajā daļā nostiprināto pienākumu, proti, ja iesniegumā par

administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

Konstatējot, ka atbildētājs pieņemot Lēmumu ir ievērojis procesuālās tiesību normas, tiesai nepieciešams vērtēt Lēmuma atbilstību materiālo tiesību normām.

[12] Pārbaudot, vai Lēmums atbilst materiālo tiesību normām, tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par to, vai Daugavpils cietuma ārstiem bija pienākums veikt pieteicēja medicīnisko apskati, t.i. novērtēt viņa veselības stāvokli, nekavējoties pēc pieteicēja atgriešanās cietumā 2008.gada 8.februārī arī tādā gadījumā, ja no viņa netika saņemts iesniegums, proti, sūdzības par veselības stāvokli.

[13] Ārstniecības likuma 10.pants noteic, ka veselības aprūpes profesionālo un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādēs kontrolē Veselības inspekcija, kura saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 11.jūlija rīkojumu Nr.432 „Par Medicīniskās aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcijas, Valsts farmācijas inspekcijas un Valsts sanitārās inspekcijas reorganizāciju un Veselības inspekcijas izveidošanu" no 2007.gada 1.oktobra ir pārņēmusi Medicīniskās aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcijas funkcijas. Savukārt saskaņā ar minētā likuma 22.pantu, pacientam ir tiesības saņemt sniegtās veselības aprūpes kvalitātes novērtējumu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ministru kabineta 2005.gada 29.marta noteikumu Nr.218 „Medicīniskās aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcijas nolikums" 10.punkts, kā arī no 2008.gada 5.februāra spēkā esošā Veselības inspekcijas nolikuma 11.punkts, nosaka, ka inspekcijas vadītājs pieņem lēmumu par apstrīdēto inspekcijas amatpersonas izdoto administratīvo aktu vai inspekcijas amatpersonas vai darbinieka faktisko rīcību. Inspekcijas vadītāja lēmumu var pārsūdzēt tiesā.

No minētajām tiesību normām izriet, ka Veselības inspekcijas ārsti eksperti sniedz atzinumu par pacientam veiktās veselības aprūpes kvalitāti un tādējādi ārstam ekspertam, ņemot vērā šajā atzinumā konstatēto, ir jāpieņem lēmums par lietvedības uzsākšanu vai neuzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā vai uzsāktās lietvedības izbeigšanu.

Savukārt ārsta eksperta pieņemto lēmumu personai ir tiesības apstrīdēt Veselības inspekcijas vadītājam, bet lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu pārsūdzēt tiesā, ko pieteicējs arī ir izdarījis.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājs ir ievērojis minētajās tiesību normās noteikto, proti, atkārtoti pēc būtības izvērtējis Sākotnējo lēmumu, sniedzot atbildes uz pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā ietvertajiem argumentiem.

[14] Saskaņā ar LAPK 228.pantu Veselības inspekcija izskata šā kodeksa 42., 43., 45., $45.^{1}$, $45.^{2}$, $45.^{3}$, $46.^{1}$ un $46.^{2}$ pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu lietas, (..). Savukārt, LAPK $45.^{1}$ panta pirmā daļa noteic, ka par medicīniskās aprūpes, medicīnisko atzinumu vai ekspertīzes

pārkāpumiem uzliek naudas sodu līdz simt latiem, bet otrā daļa paredz, ka par tādiem pašiem pārkāpumiem, ja tie izdarīti atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda piemērošanas, uzliek naudas sodu līdz divsimt piecdesmit latiem.

Tātad, atbildētājam bija jāpārbauda, vai ārstniecības personu rīcībā ir LAPK 45.[1]panta pirmajā daļā paredzētais administratīvais pārkāpums. Šādas pārbaudes veikšana bija arī pieteicēja mērķis, jo viņš to lūdza savā iesniegumā, proti, pārbaudīt, vai ārstu rīcībā nav konstatējami Ārstniecības likuma, cilvēktiesību un citu tiesību normu pārkāpumi.

Ievērojot to, ka ārsti eksperti savā Atzinumā šādus pārkāpumus ārstniecības personu rīcībā nav konstatējuši, tad tika pieņemts Sākotnējais lēmums par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā.

[15] Lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās tiek veikta, ievērojot LAPK normas. Atbilstoši LAPK 272.pantam, institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Savukārt, atbilstoši LAPK 275.panta pirmajai daļai, lietu ir iespējams izlemt, pieņemot lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu vai par lietvedības izbeigšanu (kodekss paredz vēl vienu risinājumu nepilngadīgo lietās).

Apstākļus, kuriem ir nozīme administratīvā pārkāpuma lietas izlemšanā, amatpersonas nosaka uz pierādījumu pamata. Saskaņā ar LAPK 243.pantu pirmo un otro daļu, pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, personas vainu un citus apstākļus. Šos faktus konstatē ar personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar cietušā liecībām, eksperta atzinumu, lietiskajiem pierādījumiem, un citiem dokumentiem.

[16] No administratīvās lietas materiāliem tiesa konstatē, ka administratīvās pārkāpuma lietas lietvedības ietvaros atbildētājs ir ieguvis un izvērtējis sekojošus pierādījumus:

[16.1] Izrakstu no pieteicēja ambulatorā pacienta medicīniskās kartes, par laika posma no 2007.gada 29.novembra līdz 2008.gada 31.janvārim *(lietas 56.lapa)*;

[16.2] Neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukuma karti Nr.42-1923, kurā ietverta informācija par medicīniskās palīdzības sniegšanu pieteicējam 2008.gada 7.februārī, Policijas pārvaldes īslaicīgajā aizturēšanas vietā, kā arī rekomendēta ārsta konsultācija *(lietas 55. – 56.lapa)*;

[16.3] Izrakstu no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas medicīniskās apskates žurnāla, kurā pieteicējam rekomendēta ārsta konsultācija *(64.lapa)*;

[16.4] Daugavpils cietuma medicīnas daļas ārsta *V.T.* 2008.gada 26.februāra paskaidrojumu, kurā norādīts, ka pieteicējs 2008.gada 8.februārī

atbraucis ar etapu no Rēzeknes, un ierodoties Daugavpils cietumā viņam sūdzības par veselības stāvokli nav bijušas, pie ārsta nav griezies *(lietas 66.lapa)*;

[16.5] Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības feldšeres *S.S.* 2008.gada 3.aprīļa paskaidrojumu, kurā norādīts, ka rekomendācija veikt ārsta apskati bija domāta Rēzeknes slimnīcas vai Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas ārstam. Par ārsta apskates rekomendāciju bija pateikts policijas darbiniekam un to dzirdēja arī pacients *(lietas 65.lapa)*;

[16.6] Policijas pārvaldes priekšnieka 2008.gada 14.marta informācija par pieteicēja veselības problēmām 2008.gada 7.februārī, laikā, kad viņš atradies Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietā. Informācijā arī norādīts, ka 2008.gada 8.februāra rītā pieteicējs par sāpēm vēderā nav sūdzējies *(lietas 63.lapa)*.

Ņemot vērā šajā punktā minēto tiesa secina, ka atbildētājs pienācīgi ir pārbaudījis un vērtējis pieteicēja rakstveida sūdzībā norādītos argumentus, kurus pieteicējs atkārto arī savā pieteikumā.

Tādējādi atzīstams, ka risinot jautājumu savas kompetences ietvaros, veicot lietvedību administratīvajā lietā, atbildētājs ir objektīvi noskaidrojis lietas apstākļus, uzklausot arī iesniedzēju.

[17] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka gan Atzinumā, gan Sākotnējā lēmumā, gan arī Lēmumā atbildētājs ir secinājis, ka ārstniecības personu darbībās nav konstatējams administratīvais pārkāpums.

Latvijas sodu izpildes kodeksa 78.panta pirmā daļa noteic, ka ar brīvības atņemšanu notiesātajiem un apcietinātajiem brīvības atņemšanas iestāžu medicīniskie dienesti valsts garantēto medicīnisko palīdzību sniedz Ministru kabineta noteiktajā apjomā un kārtībā. Pārējo medicīnisko palīdzību ar brīvības atņemšanu notiesātie un apcietinātie saņem Ārstniecības likumā noteiktajā kārtībā.

Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.199 „Noteikumi par apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpi izmeklēšanas cietumos un brīvības atņemšanas iestādēs" (turpmāk – Noteikumi) 4.punkts noteic, ka ne vēlāk kā triju dienu laikā pēc ieslodzītā uzņemšanas cietumā ārstniecības persona veic ieslodzītā veselības pārbaudi. Noteikumu 6.punkts noteic, ka primārās veselības aprūpes pakalpojumus ieslodzītajiem sniedz cietuma medicīnas daļā vai ieslodzītā atrašanās vietā. Plānveida primārās veselības aprūpes pakalpojumus sniedz cietuma dienas kārtībā noteiktajā pacientu pieņemšanas laikā. Noteikumu 7.1. apakšpunkts noteic, ka primārās veselības aprūpes pakalpojumus ieslodzītais saņem pēc paša iniciatīvas vēršoties pie cietuma ārsta, ārsta palīga vai zobārsta.

Savukārt, Ārstniecības likuma 5.pants noteic, ka ikvienam ir pienākums rūpēties un katrs ir atbildīgs par savu veselību.

Ņemot vērā šajā punktā minēto tiesību normu regulējumu, tiesa secina, ka Noteikumu 4.punktā ietvertā tiesību norma, proti, ne vēlāk kā triju dienu laikā pēc ieslodzītā uzņemšanas cietumā ārstniecības persona veic ieslodzītā veselības pārbaudi, attiecas uz notiesātajiem, kuri tiek ievietoti cietumā uz

tiesas nolēmuma pamata vai tiek pārvietoti no viena cietuma uz citu pastāvīgai izmitināšanai. Savukārt, attiecībā uz gadījumiem, kad notiesāto īslaicīgi konvojē, saistībā ar nozīmēto tiesu vai procesuālo darbību veikšanai, uz citu cietumu vai īslaicīgo aizturēšanas vietu, Noteikumu 4.punkta tiesiskais regulējums nav attiecināms. Pie šāda secinājuma tiesa nonāca interpretējot Noteikumu 4., 6. un 7.1. punktus to kopsakarībā.

Pielietojot teleoloģisko interpretācijas pamatmetodi tiesa konstatēja, ka Noteikumu 4.punktā ietvertā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt, lai attiecīgā cietuma medicīnas personāla rīcībā būtu informāciju par katra ieslodzītā, kurš nonāk cietumā, veselības stāvokli. Šī informācija tad arī iegūstama no notiesātajiem, kuri tiek ievietoti cietumā uz tiesas nolēmuma pamata vai tiek pārvietoti no viena cietuma uz citu pastāvīgai izmitināšanai. Savukārt, attiecībā par personām, kuras īslaicīgi tiek konvojētas procesuālo darbību veikšanai vai uz tiesas sēdēm, minētā norma neattiecas, jo medicīnas personālam jau ir informācija par viņu veselības stāvokli. Tādēļ šādā gadījumā nepieciešams ievērot Noteikumu 7.1. apakšpunktā minēto tiesisko regulējumu, proti, primārās veselības aprūpes pakalpojumus ieslodzītais saņem pēc paša iniciatīvas vēršoties pie cietuma ārsta, ārsta palīga vai zobārsta.

[18] No administratīvās lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējs Daugavpils cietumā ieradies 2007.gada 5.aprīlī, tālākai soda izciešanai un cietumā uzturējās līdz 2008.gada 25.septembrim *(lietas 73.lapa)*.

Saskaņā ar izrakstu no pieteicēja ambulatorās pacienta medicīnas kartes, par laika posmu no 2007.gada 29.novembrim līdz 2008.gada 31.janvārim, pieteicējs vairākkārtīgi bija griezies pie cietuma medicīnas personāla par savām veselības problēmām. Piemēram, 2008.gada 2.janvārī, kad pieteicēju apskatījis ķirurgs, kā arī 2008.gada 10.janvārī, kad atvests uz cietuma medicīnas daļu *(lietas 57.lapa)*.

Tādējādi tiesa secina, ka cietuma medicīnas personālam bija informācija par pieteicēja veselības stāvokli. Pieteicējam, savukārt, veselību problēmu gadījumā pašam, saskaņā ar Ārstniecības likuma 5.pantā un Noteikumu 7.1. apakšpunktā noteikto, bija jārūpējas par savu veselību un jāpaziņo cietuma medicīnas personālam par veselības problēmām.

[18] Tiesa izvērtējot lietā esošos procesa dalībnieku paskaidrojumus un pierādījumus, ievērojot prasījuma robežas, lietā konstatē, ka 2008.gada 13.maijā atbildētājs ir pieņēmis lēmumu Nr.1/5/5-1/3673 par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.P-610/36-6-234, kurā konstatēts, ka pieteicēja medicīniskā aprūpe ir atbilstoša un adekvāta noteiktajām diagnozēm un sniegtā medicīniskā palīdzība atbilst Ārstniecības likuma un Noteikumu prasībām. Tādējādi konstatējot, ka ārstniecības personu rīcībā nav LAPK $45.^{1}$ pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma.

[19] Saskaņā ar LAPK 9.pantu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Saskaņā ar LAPK 243.pantu par pierādīšanas līdzekļiem, ar kuriem var konstatēt faktus, uz kuru pamata institūcijas nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā, kalpo protokols par administratīvo pārkāpumu, tās personas paskaidrojumi, kuru sauc pie administratīvās atbildības, cietušā un liecinieku liecības, eksperta atzinums, lietiskie pierādījumi, protokols par priekšmetu un dokumentu izņemšanu, citi dokumenti, (..).

Tātad, par pierādījumiem šajā lietā var kalpot medicīniskā dokumentācija, ekspertu atzinumi, administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi, kuri ir apstiprināti ar citiem lietā pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem *(APL 161.panta pirmā daļa)*, kā arī citi pierādījumi.

Ņemot vērā to, ka administratīvās lietas ietvaros nevienas ārstniecības personas rīcībā netika konstatēts administratīvais pārkāpums, tad neviena persona arī nevar tikt saukta pie administratīvās atbildības, jo nav pierādījumu, kas to apliecinātu.

[20] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa konstatē, ka atbildētājs Lēmumu pieņēmis savas kompetences ietvaros, pamatojoties uz pierādījumiem, lietvedības gaitā noskaidrojis LAPK 272.pantā noteiktos apstākļus, saskaņā ar LAPK 244.pantu novērtējot pierādījumus, pieņēmis Lēmumu, kas atbilst lietā konstatētiem apstākļiem un tiesību normām.

Tādējādi, pieteicēja pieteikums daļā par Lēmuma atcelšanu ir noraidāms kā nepamatots.

[21] Pieteicējs pieteikumā norādījis argumentu, ka savā slēdzienā Rēzeknes ātrās medicīniskās palīdzības darbinieki atzīmējuši, ka ierodoties Daugavpils cietumā, ārstiem nepieciešams veikt pieteicēja medicīnisko apskati un vajadzības gadījumā arī ārstēšanu, ko apliecina Rēzeknes neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu karte Nr.42-1923, izraksts no ambulatorā pacienta kartes, 2008.gada 26.februāra izraksts no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas Medicīniskās apskates žurnāla.

Minētais arguments ir nepamatots un noraidāms, jo kā jau tiesa to norādīja iepriekš [16.2], [16.3], gan izsaukumu kartē Nr.42-1923, gan arī izrakstā no Policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas Medicīniskās apskates žurnāla norādīts: „Rekomendēta ārsta konsultācija". Tādējādi minētā rekomendācija nevis uzliek pienākumu Daugavpils cietuma ārstiem veikt pieteicēja medicīnisko apskati, bet ņemot vērā pieteicēja veselības stāvokli iesaka viņam griezties pie ārstiem.

[22] Pieteicējs kā nākošo argumentu norādījis, ka 2006.gada 30.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.423, II.sadaļas 11.punkts nosaka, ka brīvības atņemšanas vietas pieņemšanas nodaļā tiek veikta notiesātā medicīniskā apskate un sanitārā apstrāde. Tomēr ierodoties Daugavpils cietumā viņš nav saņēmis medicīniskās palīdzības minimumu, līdz ar ko aizskartas viņa cilvēka pamattiesības un apdraudēta viņa veselība.

Minētais pieteicēja arguments ir nepamatots un noraidāms, jo viņa norādītā tiesību norma nosaka notiesātā medicīniskās apskates un sanitārās

apstrādes vietu nevis kārtību. Kā jau tiesa norādīja iepriekš [17], [18], tad pieteicējam veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai bija nepieciešama paša iniciatīva, vēršoties pie cietuma medicīniskā personāla.

[23] Attiecībā par pārējiem pieteicēja argumentiem, tiesa norāda, ka atbildes sniegtas jau iepriekš, proti, [17] un [18]. Tādējādi tie atzīstami kā nepamatoti un noraidāmi.

[24] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņiem nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu (turpmāk zaudējumu atlīdzinājums), kas nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Šā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumus var nodarīt ar darbību izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies. Savukārt, šā likuma 5.pants noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona Administratīvā procesa likuma izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība.

No minētajām tiesību normām secināms, ka zaudējumu (arī morālā kaitējuma) atlīdzinājuma priekšnoteikums ir iestādes prettiesisks administratīvs akts, prettiesiska faktiska rīcība vai prettiesiska bezdarbība.

Pieteicējs lūdz piedzīt no Veselības inspekcijas kompensāciju Ls 20 000 apmērā par pieteicējam nodarīto morālo kaitējumu, kas nodarīts ar ārstniecības personu darbību un bezdarbību, tādējādi apdraudot pieteicēja veselību. Šajā summā pieteicējs arī ieskaita savu laika patēriņu no 2008.gada 8.februāra līdz 2008.gada 12.jūnijam, kad tiesību aizstāvībai izmantojis 1200 stundas, kas pielīdzināmas juridisko pakalpojumu sniegšanai.

Ņemot vērā to, ka tiesa konstatējusi, ka atbildētāja Lēmums ir tiesisks, zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums šajā lietā nepastāv, līdz ar to pieteicēja prasījums daļā par morālā kaitējuma Ls 20 000 atlīdzināšanu ir nepamatots un noraidāms.

[25] Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 280.panta trešo daļu, no personas, kura pārsūdzējusi lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, valsts nodeva netiek iekasēta.

Lietas materiālos atrodas Valsts kases 2008.gada 3.jūnija maksājuma uzdevums Nr.1436, kas apliecina valsts nodevas par pieteikuma par lietas ierosināšanu tiesā samaksu Ls 10,00 apmērā *(lietas 5.lapa)*. Tādējādi secināms, ka valsts nodeva ir samaksāta bez tiesiska pamata.

APL 125.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka valsts nodevu atmaksā, ja iemaksāta lielāka nodeva, nekā to nosaka likums. Tiesnesis atzīst, ka

atbilstoši minētajai tiesību normai personai ir tiesības saņemt atpakaļ viņas samaksāto valsts nodevu arī tādos gadījumos, kad tā iemaksāta valsts budžetā bez tiesiska pamata.

Atbilstoši APL 125.panta otrajai daļai, valsts nodevu atmaksā, ja pieteikums par tās atmaksāšanu iesniegts tiesā gada laikā no dienas, kad attiecīgā summa iemaksāta valsts budžetā, līdz ar ko pieteicējam ir tiesības iesniegt iesniegumu Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā ar lūgumu atmaksāt samaksāto valsts nodevu gada laikā no dienas, kad attiecīgā summa samaksāta valsts budžetā, proti, līdz 2009.gada 3.jūnijam.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 259.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *I.P.* pieteikumu par Veselības inspekcijas 2008.gada 13.maija lēmuma Nr.1/5/5-1/3673 atcelšanu un morālā kaitējuma Ls 20 000 apmērā atlīdzināšanu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 11.februārī.

Tiesnesis *(paraksts)* G.Ploriņš

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ G.Ploriņš
Valmierā, 2009.gada 11.februārī